

Aanvrager:	Stichting AIR
Titel:	Open stad Energieke ruimte
Gevraagd bedrag:	€ 835.735

POSITIEF maar na prioritering afgevallen

Inleiding en samenvatting

Stichting AIR is sinds 1982 actief als centrum voor architectuur en stedenbouw in Rotterdam. AIR heeft zich ontwikkeld tot cultureel platform waar het gesprek over ruimtelijk ontwerp en stadsontwikkeling wordt gevoerd door de vakgemeenschap en toegankelijk wordt gemaakt voor een breder publiek. AIR wil zijn programmering en netwerken de komende jaren inzetten voor een breed ontwerpgesprek over de innovatieve, duurzame en inclusieve stad. AIR wil een platform vormen dat de vakgemeenschap en publiek verbindt, dat stevig is verankerd in Rotterdam en van landelijke betekenis is.

Stichting AIR vraagt een bedrag aan van € 835.735 binnen de Regeling Vierjarige Instellingssubsidie Creatieve Industrie. In de periode 2017-2020 wordt de organisatie elk jaar ondersteund vanuit de Deelregeling Activiteitenprogramma's van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie.

De missie van AIR luidt: 'Architectuur is een publieke zaak en een ontwikkelkracht voor een aantrekkelijke, duurzame en rechtvaardige stad. Dat is waar AIR voor staat. Daarom werken we aan een vitaal architectuurklimaat en aan een cultuur van samen stadmaken. Het is onze missie om het gesprek over ruimtelijk ontwerp te openen voor een breed publiek en de brug te slaan tussen cultuur en stadsontwikkeling, tussen verbeelding en maken, tussen denken en doen.'

Vanuit deze missie en ambitie worden onder de noemer 'OPEN STAD|ENERGIEKE RUIJTE' drie programmalijnen ontwikkeld: Podium, Werkplaats en Collectie. Podium is de lijn waarbinnen gedurende het jaar een aantal publieksactiviteiten worden georganiseerd, te weten de Rotterdam Architectuur Maand, de Rotterdam Architectuurprijs en het stadsgesprek. Het Werkplaats-programma is gericht op het tonen van de kracht van het ontwerp. AIR is ervan overtuigd dat de complexiteit van de actuele opgaven in de stad vertaalbaar, bespreekbaar en inzichtelijk kunnen worden gemaakt via ontwerp. Het ontwerp maakt het mogelijk ontwikkelingen niet alleen te bevragen maar in een nieuw perspectief te plaatsen en processen open te breken. Dit programma bestaat uit vier onderdelen: Stadsmakerscongres, Cultuuronderwijs, Platform en Ontwerpcompetitie. Stadsmakerscongres omvat het jaarlijkse congres, een bijbehorend jaarprogramma van tweemaandelijksse bijeenkomsten en een serie masterclasses in het kader van Nationale Proeftuin Rotterdam Zuid. In dit programma wisselen bewoners, beleidsmakers, ontwerpers en bouwers kennis en ideeën uit over de onderwerpen die tijdens het congres aan bod gaan komen. Binnen Cultuuronderwijs spant AIR zich samen met Podium voor Architectuur Haarlemmermeer in om ontwerpdenken een plek te geven in het regionale voortgezet onderwijs. Onder Platform vallen activiteiten die gericht zijn op netwerkvorming, talentontwikkeling en goed opdrachtgeverschap. Ook binnen Ontwerpcompetitie spant AIR zich samen met European in om jong talent actief te betrekken bij de transformatie van de stad. In de programmalijn Collectie tot slot, ontsluit de organisatie zijn collectie van kennis, inzichten en ideeën via de eigen websites en in samenwerking met mediapartners. Het in verband brengen, toegankelijk maken en in context plaatsen van deze collectie is een van de belangrijkste speerpunten voor de komende periode.

AIR positioneert zich als verbinder tussen de ‘early adopters’ en de ‘early majority’, als agenderend en verbindend platform tussen een ‘onderstroom’ van nieuwe ideeën, concepten en experimenten en de ‘bovenstroom’ waar deze kunnen worden getoond, besproken en benut door (de voorlopers onder) een breed publiek.

In 2018 heeft AIR een tweekoppige directie gekregen die samen met een aantal programmakers, een officemanager en een projectleider marketing/communicatie het kernteam vormt. De organisatie heeft de omvang van haar begroting in de periode 2017-2020 gestaag laten groeien. De gemeente Rotterdam is een belangrijke financier, naast Rotterdam Festivals, publieksinkomsten en private middelen. AIR onderschrijft de drie codes: de Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code en de Code Diversiteit & Inclusie.

Overwegingen van de adviescommissie

De adviescommissie spreekt van een gedegen voorstel. Ze spreekt haar waardering uit voor de heldere toon en opzet van de aanvraag. AIR weet zich binnen het architectuurveld duidelijk te positioneren en de commissie is positief over de ambitie die de instelling uitsprekt om tot een toonaangevend landelijk platform uit te groeien, waarbij de eigen stad als proeftuin functioneert. Tegelijkertijd stelt de commissie dat de landelijke en vooral internationale positie van AIR nog zal moeten worden versterkt. De commissie wijst bijvoorbeeld op het Stadsmakerscongres dat ze de afgelopen jaren een sterke inhoudelijke ontwikkeling heeft zien maken. Hier ligt een kans voor AIR om ook op landelijk niveau agendastellend te zijn.

De financiële positie van de aanvrager is relatief sterk. Het vermogen om op korte en lange termijn aan verplichtingen te voldoen, alsook het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen, zijn momenteel op orde. De aanvrager behaalde de laatste drie jaren steeds een stevig positief exploitatieresultaat. De begrote kosten voor 2021 liggen 8% hoger dan de daadwerkelijke kosten in 2019. Er is dus sprake van bescheiden groei. De commissie merkt op dat hoewel er sprake is van een redelijk gezonde financieringsmix er toch een sterke afhankelijkheid is van verschillende financieringsbronnen van de gemeente Rotterdam.

De commissie heeft vertrouwen in het betrokken team en de partners die de aanvrager bij de uitvoer van het programma betreft. De instelling is hiermee goed ingebed in het lokale architectuurveld. De commissie is positief over het gesprek dat de instelling wil aangaan met verschillende belanghebbenden over de innovatieve, duurzame en inclusieve stad. Deze thema's worden in de verschillende programmaonderdelen goed uitgewerkt. Wel wijst de commissie erop dat deze thema's niet bijzonder vernieuwend zijn binnen de ontwerpsector. Ook in de uitwerking van de thema's mist de commissie vernieuwing, zeker als dit wordt beschouwd in een bredere culturele en maatschappelijke context. Verder heeft de adviescommissie het vertrouwen dat de instelling met het voorgestelde programma de vakgemeenschap gaat bereiken en een in architectuur geïnteresseerd deel van het brede publiek. De commissie waardeert het dat AIR zich als verbinder opstelt tussen professionals en het publiek, maar vindt wel dat daar een meer uitgewerkte strategie voor moet worden ontwikkeld.

De commissie hecht waarde aan de wijze waarop de instelling invulling geeft aan de verschillende codes. Op het gebied van governance en fair pay lijkt de instelling goed op weg te zijn en ook op het gebied van diversiteit en inclusie maakt de aanvrager duidelijk welke stappen er zijn, en worden gezet.

Kijkend naar de doelstellingen en criteria van de regeling beoordeelt de commissie de kwaliteit van de aanvraag en het programma van AIR als goed. Op het gebied van bedrijfsvoering, governance en participatie beoordeelt ze de instelling als ruim voldoende. Van de mate van vernieuwing en de (inter)nationale positie is de commissie minder overtuigd.

Advies van de commissie aan het bestuur

De commissie adviseert na bestudering van het voorstel en op basis van bovenstaande overwegingen in eerste aanleg positief over de aanvraag van AIR. Maar omdat met het aantal positief beoordeelde voorstellen het beschikbare budget voor deze ronde wordt overschreden, heeft ze alle positief beoordeelde voorstellen moeten prioriteren volgens artikel 15.2a van de Regeling Vierjarige Instellingssubsidie Creatieve Industrie. Hierbij heeft de commissie kortgezegd gekeken naar de samenhang tussen de criteria kwaliteit, vernieuwing, participatie en bedrijfsvoering. Op basis van de hieruit volgende rangschikking is het voorstel te laag geëindigd om in aanmerking te komen voor een bijdrage uit de regeling. Volgens de commissie sluit het voorstel in vergelijking met andere, hoger geprioriteerde aanvragen, in mindere mate aan bij aan de doelstellingen van de regeling. De commissie adviseert het bestuur daarom de aanvraag van AIR niet te honoreren